

leger og hjerteleger som ønsker å skaffe seg kunnskap om hva en gruppe «falske profeter» «har klart å innbille ikke bare legfolk, men også de fleste leger og andre som arbeider innen det offentlige helsevesen, regulerende myndigheter, medier og politikere». I Poleszynskis etterord loves det videre at boken er et viktig bidrag slik at vi skal forstå at *kolesterol i blodbanen er farlig* er en fatal feiloppfatning. Om ikke mange år vil trolig dette bli sett på som et kuriosum. Poleszynski betviler i etterordet at stress kan være primærårsak til hjertesykdom, men bare en sekundærårsak. Nå er forvirringen fullbrakt for anmelderen. Kendrick er ikke vår tids Semmelweis.

Jeg vil derfor anbefale Tidsskriftets lesere Daniel Steinbergs *The cholesterol wars. The skeptics vs. the preponderance of evidence* (1).

Leiv Ose

Lipidklinikken
Rikshospitalet

Litteratur

1. Steinberg D. *The cholesterol wars. The skeptics vs. the preponderance of evidence*. New York: Academic Press, 2007.

Erfarings- og kunnskapsbasert kritikk av rusbehandling

Andresen E.

Fri fra avhengighet

183 s. Oslo: Cappelen Damm, 2008.

Pris NOK 329

ISBN 978-82-02-27992-9

Forfatteren er tidligere rusklient og addiktolog Espen Andresen. Gjennom en åpen selvbiografi gir han oss et innblikk i sitt liv, sine opplevelser og ikke minst sine erfaringer som behandlingsmottaker. Han utdannet

seg til behandler etter at han ble rusfri og har jobbet bl.a. på Veksthuset i Oslo, et sted han selv var klient noen år tidligere.

Andresen er meget kritisk til mange deler av behandlingen som tilbys rusavhengige i Norge. Han etterlyser et høyere kunnskapsnivå og sier rett ut at en del av det han selv ble tilbudt som klient, forverret hans avhengighet heller enn å hjelpe ham. Mange av de behandlerne han har møtt, hadde verken kunnskap eller forståelse nok om den avhengiges situasjon og tankesett til å bli annet enn medløpere i den sykes eller kriminelles ville ferd. Vi vet ikke hvor stor

del av denne kritikken som er rettferdig, men leseren blir av og til sittende igjen med følelsen av at alle – uansett ståsted – har vært for dårlige, og man kan lure på om all skyld er like rettferdig fordelt. Kanskje er ikke dette så viktig, eller det kan være det i en bok som skal fortelle om hva som virker og ikke virker innen behandlingen.

Boken åpner med en lignelse om dyr, mennesker og diamanter, og allerede der etableres en løfterik metafor og en positiv grunntone. Alle mennesker bærer en diamanth i seg! Andresen åpner for et grunnleggende positivt menneskesyn og bevisstgjør et viktig potensial som alle har. Han innfører dertil flere begreper som «sterbing», «medavhengighet», «feilprogrammering» og «faser», som på mange måter hjelper oss til å forstå hans budskap bedre. Innimellom kan man ta seg i å undres om begrepene er nødvendige for å bringe innsikt. Andre ganger fungerer det godt.

Boken er på sitt beste når den er personlig. Når forfatteren forteller om sine vanskelige opplevelser, skriver han godt og vi blir revet med. De mer forklarende og pedagogiske avsnittene kan virke mer uinteressante, kanskje mest fordi det kan være vanskelig å gripe hva som menes.

Det er mange veier til sannhet, innsikt og frelse for den delens skyld. Det betyr ikke at alt er like bra og at ingenting skal kritiseres. Dette gjør det interessant å lese om Andresens vei, og mange av oss kan ha nytte av å lese hva han mener har fungert og ikke fungert. Der er boken givende. Som behandlere må vi tåle den støyten det er at noen mener noe annet enn oss og faktisk ikke liker den jobben vi gjør. Det vi synes er noe verre, er at en del andre rusavhengiges valg fordømmes i til dels sterke ord. Folk kan kanskje leve godt med andre valg enn dem Andresen har tatt, og selv innen hans univers må det være dumt å la det beste bli det godes fiende.

Men for all del, vi hadde en god og lærerik stund under lesingen. – av og til en øvelse i ydmykhet når man blir kritisert som verst og kjenner seg igjen i de «dårlige» behandlerne. Men en slik øvelse har man ikke vondt av, spesielt fordi det kan ligge forbedringspotensial i slikt. Ikke minst er Andresens egen historie om hvordan han selv fant «diamanten» i seg og klarte å utløse sitt eget potensial inspirerende. Vi kan trenge bøker fra «alt-ermulig-menn» fra rushelvetet. For hvis nesten alt til syvende og sist er mulig, ja da er også nesten ingenting umulig – heller ikke i rusrehabilitering.

Jørgen G. Bramness

Senter for rus og avhengighetsforskning
Universitetet i Oslo

Harald Sundby

Kalvskinnet legesenter
Trondheim

Flyktningbakgrunn – betydning for pasientbehandlingen

Varvin S.

Flyktningpasienten

207 s. Oslo: Universitetsforlaget, 2008.

Pris NOK 279

ISBN 978-82-15-00879-0

Boken behandler detaljert og seriøst et svært viktig og underkommunisert problem i det norske helsevesen og samfunnet ellers: det å være flyktning. Forfatteren sier at dette er en tvetydig situasjon, hvor flyktninger på den ene

siden bærer med seg virkninger av undertrykkelsen, forfølgelsen, de fysiske og psykiske overgrepene fra sitt hjemland, og på den andre siden havner i et fremmed land hvor de ble sett på som annerledes og møtt med fordommer og sosialt uvante krav. Med den psykologiske ballasten de har med seg møter de daglige utfordringer i forsøket på å tilpasse seg levestedet i et nytt land. I grensesnittet mellom personlige muligheter og egne forventninger til å skape seg et nytt liv, vil mange av flyktningenes forestillinger om landet de er kommet til, bli forandret og skape problemer både personlig, i egne familier og i lokalsamfunnet. Noen er flinke til å søke hjelp, andre vet ikke at hjelpen finnes og hvor, slik at andre må identifisere problemene og formidle hjelpen. I slike situasjoner kreves det engasjement både av fastlegen, psykiatriske tjenester i helsevesenet, arbeidsstedet og andre sosiale nettverk for videre oppfølging.

Norge har ca. en halv million innvandrere i dag, og tallet kommer til å øke sterkt fremover, slik at det forventes mellom 1,1 og 2,6 millioner innvandrere i år 2060. Det er kommet ca. 63 000 innvandrere til Norge i år 2007. Ved inngangen til 2008 bodde det 132 400 personer med flyktningbakgrunn i Norge. De utgjorde 2,8 prosent av Norges befolkning. Flyktninger fra Irak og Somalia utgjorde de to største gruppene. Henholdsvis 17 600 og 15 500 personer har bakgrunn fra disse landene.

Til sammen bor det nå 132 400 personer med flyktningbakgrunn i Norge. Av disse er nesten 100 000 regnet som primærflyktninger, mens de resterende 32 500 er innvandret ved familiegjenforening med primærflyktninger.

I løpet av 2007 økte antall personer med flyktningbakgrunn med 7 200 personer. Den største økningen i løpet av 2007 var det personer med irakisk og somalisk landbak-